

Βρυξέλλες, 1 Ιουνίου 2017
(OR. en)

9901/17

**Διοργανικός φάκελος:
2015/0287 (COD)**

**JUSTCIV 137
CONSOM 246
DIGIT 157
AUDIO 84
DAPIX 224
DATAPROTECT 111
CULT 83
CODEC 968**

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9641/17 + ADD 1

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 15251/15

Θέμα: Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου (Πρώτη ανάγνωση)
- Γενική προσέγγιση

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου («η προτεινόμενη οδηγία», «η οδηγία») υπεβλήθη στις 9 Δεκεμβρίου 2015¹ στο πλαίσιο της «Στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά της Ευρώπης».

Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 114 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως εκ τούτου υπόκειται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

¹ Έγγραφο 8672/15.

Στόχος της προτεινόμενης οδηγίας είναι να συμβάλει στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς με την εισαγωγή ενός πιο εναρμονισμένου πλαισίου κανόνων του δικαίου των συμβάσεων της ΕΕ όσον αφορά τις συμβάσεις μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών, και ειδικότερα κανόνων για τα μέσα επανόρθωσης προς τον καταναλωτή σε περίπτωση έλλειψης συμμόρφωσης ή αδυναμίας προμήθειας του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας. Η προτεινόμενη οδηγία αποσκοπεί στην παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή και αυξημένης ασφάλειας δικαίου, με στόχο την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των ευρωπαϊών καταναλωτών όσον αφορά τις διασυνοριακές αγορές και με σκοπό να καταστεί ευκολότερο για τις επιχειρήσεις, και ιδίως τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), να πωλούν σε όλη την ΕΕ.

Το Συμβούλιο (Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων) πραγματοποίησε συζητήσεις προσανατολισμού επί της πρότασης τον Μάρτιο (έγγρ. 6150/16), τον Ιούνιο (έγγρ. 9768/16) και τον Δεκέμβριο του 2016 (έγγρ. 14827/16). Έκθεση προόδου υποβλήθηκε στο Συμβούλιο (Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων) του Μαρτίου 2017 (έγγρ. 7429/17).

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξέδωσε τη γνώμη της σχετικά με την προτεινόμενη οδηγία στις 27 Απριλίου 2016.

Η μαλτέζικη Προεδρία αναγνώρισε τη σημασία αυτού του φακέλου στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά, η οποία αποτελεί επίσης προτεραιότητα για το Συμβούλιο.

Με βάση τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές που ενέκρινε το Συμβούλιο (Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων) του Ιουνίου 2016 (έγγρ. 9768/16) και τα αποτελέσματα της συζήτησης προσανατολισμού στο Συμβούλιο (Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων) του Δεκεμβρίου 2016, η Ομάδα «Θέματα Αστικού Δικαίου» (Δίκαιο των συμβάσεων) συνέχισε τις εργασίες σχετικά με την προτεινόμενη οδηγία με εντατικούς ρυθμούς.

Υπό το φως της ουσιαστικής προόδου που σημειώθηκε κατά τις συζητήσεις της Ομάδας «Θέματα Αστικού Δικαίου» (Δίκαιο των συμβάσεων), η Προεδρία εκτιμά ότι μπορεί τώρα να επιτευχθεί γενική προσέγγιση σχετικά με το κείμενο των άρθρων και ορισμένων σημαντικών αιτιολογικών παραγράφων της προτεινόμενης οδηγίας. Παρότι φαίνεται να συγκεντρώνεται ευρεία συμφωνία σχετικά με το κείμενο των άρθρων και επιλεγμένων αιτιολογικών παραγράφων της μελλοντικής οδηγίας ως έχει στην Προσθήκη 1 του παρόντος σημειώματος, για τις υπόλοιπες αιτιολογικές παραγράφους θα γίνουν περαιτέρω συζητήσεις και η διατύπωσή τους θα οριστικοποιηθεί το συντομότερο δυνατό μετά την έγκριση της γενικής προσέγγισης από το Συμβούλιο.

Στις 31 Μαΐου 2017, η EMA εξέφρασε συνολική υποστήριξη για τη συμβιβαστική πρόταση που παρουσίασε η Προεδρία (τα κυριότερα στοιχεία της συμβιβαστικής δέσμης περιγράφονται στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος) και αποφάσισε να υποβάλει τη συμβιβαστική δέσμη ως έχει στην Προσθήκη 1 του παρόντος σημειώματος στο Συμβούλιο (Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων) της 8ης και 9ης Ιουνίου 2017 ώστε να εγκριθεί ως γενική προσέγγιση του Συμβουλίου.

Τα στοιχεία του συμβιβαστικού κειμένου πρέπει να θεωρηθούν ως συνολική δέσμη που αποσκοπεί στη θέσπιση καθεστώτος το οποίο εξισορροπεί το υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών με την δημιουργία ενός φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος για τους επιχειρηματίες της ΕΕ. Η συμβιβαστική πρόταση προβλέπει επίσης μια λεπτή ισορροπία μεταξύ των διαφορετικών θέσεων των κρατών μελών.

II. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να διατηρηθεί αυτή η λεπτή ισορροπία, το Συμβούλιο καλείται:

- α) να εγκρίνει ως συμβιβαστική δέσμη το σχέδιο γενικής προσέγγισης που παρατίθεται στην Προσθήκη 1 του παρόντος σημειώματος,
- β) να λάβει υπό σημείωση ότι οι υπόλοιπες αιτιολογικές παράγραφοι θα διατυπωθούν οριστικά σε τεχνικό επίπεδο το συντομότερο δυνατό μετά τη σύνοδο του Συμβουλίου και
- γ) να λάβει υπό σημείωση ότι το κείμενο αυτό θα αποτελέσει τη βάση για τις διαπραγματεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία σε πρώτη ανάγνωση.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΗΣ ΔΕΣΜΗΣ

A. Πεδίο εφαρμογής

α) Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

Αναγνωρίζοντας την αυξημένη αξία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στα σύγχρονα επιχειρηματικά μοντέλα, έγινε ευρέως κατανοητό από την αρχή των διαπραγματεύσεων ότι ο καταναλωτής θα πρέπει να δικαιούται συμβατική επανόρθωση για την έλλειψη συμμόρφωσης ή την αδυναμία προμήθειας όχι μόνο στο πλαίσιο συμβάσεων βάσει των οποίων ο καταναλωτής καταβάλλει αντίτιμο για το ψηφιακό περιεχόμενο ή την ψηφιακή υπηρεσία, αλλά και στο πλαίσιο συμβάσεων βάσει των οποίων ο καταναλωτής παρέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στον προμηθευτή. Ταυτόχρονα, έμφαση δόθηκε καθ' όλη τη διάρκεια των συζητήσεων στη σημασία του να εξασφαλιστεί η αποφυγή οποιασδήποτε παρεμβολής στην εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ειδικότερα του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων («ΓΚΠΔ») της ΕΕ.

Υπό το φως των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές γνώμες της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου² και του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων³, το συμβιβαστικό κείμενο της Προεδρίας περιλαμβάνει στο πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης οδηγίας όλες τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου ή ψηφιακών υπηρεσιών, εκτός από τις συμβάσεις στις οποίες ο καταναλωτής δεν καταβάλλει αντίτιμο ούτε παρέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στον προμηθευτή.

² Έγγραφο 15287/16.

³ Έγγραφο 7369/17.

Με στόχο την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των συμφερόντων των καταναλωτών και των επιχειρήσεων, ήταν σημαντικό για πολλές αντιπροσωπίες να μην εφαρμόζεται η οδηγία σε περιπτώσεις όπου ο προμηθευτής δεν πραγματοποιεί εμπορική χρήση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του καταναλωτή. Ως εκ τούτου, βάσει του συμβιβαστικού κειμένου της Προεδρίας, η προτεινόμενη οδηγία δεν εφαρμόζεται όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον προμηθευτή αποκλειστικά για την προμήθεια του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, ή για να συμμορφωθεί ο προμηθευτής με νομικές απαιτήσεις στις οποίες υπόκειται, και ο προμηθευτής δεν επεξεργάζεται με άλλο τρόπο τα δεδομένα.

Στο συμβιβαστικό κείμενο διευκρινίζεται επίσης ρητά ότι κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο συμβάσεων για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου ή ψηφιακής υπηρεσίας πρέπει να συμμορφώνεται με το ενωσιακό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ότι, σε περίπτωση συγκρούσεως, το δίκαιο της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπερισχύει.

β) Ενσωματωμένο ψηφιακό περιεχόμενο

Όσον αφορά το ψηφιακό περιεχόμενο που αποτελεί μέρος ενός αγαθού κατά τρόπο που το αγαθό δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει ή να εκτελέσει τις βασικές του λειτουργίες ελλείψει του εν λόγω ψηφιακού περιεχομένου («ενσωματωμένο ψηφιακό περιεχόμενο»), η πλειοψηφία έκρινε ότι θα ήταν πλέον ενδεδειγμένο οι κανόνες που εφαρμόζονται στα αγαθά να καθορίζουν τους τρόπους επανόρθωσης για τον καταναλωτή σε περίπτωση έλλειψης συμμόρφωσης ή αδυναμίας προμήθειας αυτών των αγαθών και του ενσωματωμένου λογισμικού.

Ως εκ τούτου, η συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας εξαιρεί το ενσωματωμένο ψηφιακό περιεχόμενο από το πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης οδηγίας.

γ) Υπηρεσίες OTT και η σχέση τους με τους κανόνες για τις τηλεπικοινωνίες

Υπό το πρίσμα της εξελισσόμενης αγοράς νέων διαδικτυακών εφαρμογών (apps) και ψηφιακών υπηρεσιών που παρέχουν επιφυσείς («over the top» (OTT)) υπηρεσίες διαπροσωπικής επικοινωνίας και ανταλλαγής μηνυμάτων μέσω του Διαδικτύου, με αποτέλεσμα περισσότεροι καταναλωτές να χρησιμοποιούν αυτές τις υπηρεσίες ως μέσο επικοινωνίας αντί των κλασικών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, κρίθηκε αναγκαίο να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών σε σχέση με αυτές τις νέες υπηρεσίες.

Ως εκ τούτου, η συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας αντανακλά την πολιτική απόφαση που ελήφθη από την Ομάδα να παρασχεθούν στους καταναλωτές που χρησιμοποιούν υπηρεσίες OTT μέσα επανόρθωσης για την αδυναμία προμήθειας και την έλλειψη συμμόρφωσης κατά τα προβλεπόμενα στην προτεινόμενη οδηγία.

δ) Συνδυαστικές συμβάσεις

Όσον αφορά συνδυαστικές συμβάσεις που περιλαμβάνουν στοιχεία προμήθειας ψηφιακού περιεχομένου ή ψηφιακής υπηρεσίας και στοιχεία παροχής άλλων υπηρεσιών ή αγαθών, η συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας εισηγείται η προτεινόμενη οδηγία να εφαρμόζεται μόνον στα στοιχεία της σύμβασης που αφορούν το ψηφιακό περιεχόμενο ή την ψηφιακή υπηρεσία. Οι συνέπειες που ενδέχεται να έχει η καταγγελία του στοιχείου της δέσμης που αφορά το ψηφιακό περιεχόμενο ή την ψηφιακή υπηρεσία επί των λοιπών στοιχείων της συνδυαστικής σύμβασης διέπονται από το εθνικό δίκαιο.

Ωστόσο, δεδομένου ότι οι κλασικές υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών είναι ήδη άκρως ρυθμισμένες, κατ' εξαίρεση, το άρθρο 16 της οδηγίας (που αφορά τα δικαιώματα του καταναλωτή για καταγγελία μακροπρόθεσμων συμβάσεων) δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η συνδυαστική σύμβαση περιλαμβάνει στοιχεία κλασικών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (υπηρεσίες βάσει αριθμού). Στις περιπτώσεις αυτές οι κανόνες της ΕΕ για τις τηλεπικοινωνίες θα εφαρμόζονται στις εν λόγω συνδυαστικές συμβάσεις.

B. Κριτήρια συμμόρφωσης

Μετά τις κατευθύνσεις που δόθηκαν από το Συμβούλιο (Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων) τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο του 2016, η συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας προβλέπει μια ισορροπία μεταξύ «υποκειμενικών» κριτηρίων συμμόρφωσης (δηλ. που συμφωνούνται στη σύμβαση) και «αντικειμενικών» κριτηρίων συμμόρφωσης (δηλ. που προβλέπονται από τον νόμο).

Το συμβιβαστικό κείμενο της Προεδρίας διευκρινίζει επίσης ότι πρόκειται για περίπτωση μη συμμόρφωσης όταν το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή υπηρεσία δεν συμμορφώνεται με τα δικαιώματα τρίτων, ιδίως με δικαιώματα σχετικά με τη διανοητική ιδιοκτησία, και ότι, σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων αυτών, τα μέσα επανόρθωσης για την έλλειψη συμμόρφωσης που προβλέπονται από την οδηγία πρέπει να εφαρμόζονται, εκτός εάν το εθνικό δίκαιο προβλέπει την ακυρότητα ή λύση της σύμβασης λόγω αυτής της παραβίασης.

Γ. Μέσα επανόρθωσης

α) Επανόρθωση λόγω αδυναμίας προμήθειας

Με σκοπό την προστασία των συμφερόντων τόσο των προμηθευτών όσο και των καταναλωτών, η συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας σχετικά με τα μέσα επανόρθωσης σε περίπτωση αδυναμίας προμήθειας περιλαμβάνει κύρια υποχρέωση του καταναλωτή να δίνει μια δεύτερη ευκαιρία στον προμηθευτή για την προμήθεια του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας. Αυτό ισχύει, ωστόσο, με την επιφύλαξη εγγυήσεων που επιτρέπουν στον καταναλωτή να καταγγείλει αμέσως τη σύμβαση, σε ορισμένες περιπτώσεις, χωρίς να δώσει δεύτερη ευκαιρία στον προμηθευτή.

β) Επανόρθωση λόγω έλλειψης συμμόρφωσης

Για να ληφθούν υπόψη τα διαφορετικά συστήματα των κρατών μελών και να τηρηθεί μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων των καταναλωτών και των προμηθευτών, το συμβιβαστικό κείμενο της Προεδρίας, σε αντίθεση με την πρόταση της Επιτροπής, δεν προβλέπει αυστηρή ιεραρχία των μέσων επανόρθωσης σε περίπτωση έλλειψης συμμόρφωσης προς τους όρους της σύμβασης, αλλά επιτρέπει μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την πρόσβαση στα διάφορα μέσα επανόρθωσης (αποκατάσταση της συμμόρφωσης, μείωση του τιμήματος, καταγγελία της σύμβασης), καθορίζοντας τους όρους για τη χρήση των διαφόρων μέσων.

Δ. Χρονικά περιθώρια για την ευθύνη του προμηθευτή για την έλλειψη συμμόρφωσης και την αντιστροφή του βάρους της απόδειξης

Όσον αφορά τα χρονικά περιθώρια της ευθύνης του προμηθευτή για την έλλειψη συμμόρφωσης και το σχετικό χρονικό περιθώριο για την αντιστροφή του βάρους της απόδειξης (άρθρα 9α και 10), οι απόψεις των κρατών μελών διέφεραν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Το κείμενο της Προεδρίας σχετικά με τις εν λόγω διατάξεις θα πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ως μέρος συνολικού συμβιβασμού που προσπαθεί να φέρει όσο το δυνατόν πιο κοντά τις αποκλίνουσες απόψεις και στηρίζεται στο συμβιβαστικό πνεύμα των αντιπροσωπιών και σε παραχωρήσεις για άλλα τμήματα της συμβιβαστικής δέσμης.

Λαμβανομένων υπόψη των πολύ διαφορετικών εννοιών κατά τα εθνικά δίκαια των κρατών μελών σχετικά με τις περιόδους εγγύησης και τις προθεσμίες παραγραφής, η συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας έπρεπε να δεχθεί ότι δεν θα ήταν δυνατόν να παρέχει πλήρως εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με τις προθεσμίες. Ως εκ τούτου, για να επιτευχθούν οι στόχοι της προτεινόμενης οδηγίας, η συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας στο άρθρο 9α προβλέπει ότι κάθε περίοδος εγγύησης ή παραγραφής που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για την ευθύνη του προμηθευτή στις περιπτώσεις έλλειψης συμμόρφωσης (με απλουστευμένη διατύπωση) δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δύο έτη.

Όσον αφορά την χρονική περίοδο για την αντιστροφή του βάρους της απόδειξης (άρθρο 10 παράγραφος 1α), η Προεδρία προτείνει περίοδο ενός έτους ως συμβιβασμό μεταξύ των αντιπροσωπιών που προτιμούν μια σύντομη περίοδο έξι μηνών, εκείνων που προτιμούν περίοδο ενός έτους και εκείνων που επιθυμούν να εναρμονιστεί η περίοδος αυτή με το χρονικό όριο των δύο ετών που προβλέπεται στο άρθρο 9α.

Ε. Άλλα δικαιώματα του καταναλωτή

Το συμβιβαστικό κείμενο των άρθρων 15 και 16 όσον αφορά τα δικαιώματα του καταναλωτή σε περίπτωση τροποποίησης του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας από τον προμηθευτή, και το δικαίωμα του καταναλωτή για καταγγελία της σύμβασης σε περίπτωση μακροπρόθεσμων συμβάσεων αποτελούν σημαντικά στοιχεία μιας ισορροπημένης δέσμης που προστατεύει τον καταναλωτή ώστε να μην δεσμεύεται από τροποποιημένη ή μακροπρόθεσμη σύμβαση, την οποία δεν επιθυμεί πλέον.